

La tria per Andreu Loncà

FORMENTOR

Les converses literàries a Formentor foren un retrat del que és Espanya ara. O com a mínim, una part representativa d'Espanya. Si no m'afectés, si fos ciutadà suís, no sé què en pensaria. Potser admiraria aquesta barreja de gust pel poder i per la literatura. El fil conductor de les converses eren els personatges literaris clàssics: El capità Ahab i la Bovary, Ulisses i Hamlet. I és clar: El Lazarillo i, de retruc, el Quijote. En la relació no hi sortia Plaerdemavida, aquesta doneta atrevida que s'assembla tant a les dones que pintà Botticelli. Molta llibertat sexual. Gens de presència del pecat. Els agrada la llibertat a aquesta tropa de "El País"? Em va fascinar la finíssima formació d'un jove anomenat José María Ridaó, que només en una frase, explicada en un exemple pertinent sobre la diferència entre la representació i la realitat i, al-

hora, la fatalitat tràgica dels desenllaços, dinamitè la idea de "nació catalana".

Em sembla que Castella fou canviada profundament per la descoberta geogràfica d'Amèrica, cosa que no comprenem els catalans, atrapats en el nostre mediterrani, geogràficament i idealment. Una part de la història moderna d'Espanya es mostra en relació amb Amèrica: la conquesta, primer, la decadència i la pèrdua de les colònies després, cosa que arriba fins a la Guerra Civil, que no es comprèn sense el desencís per la pèrdua de les colònies. Nosaltres, l'antiga corona d'Aragó, no en sabem re d'Amèrica. Ens condemnen a una posició "regional". El canvi geogràfic de la descoberta d'un nou continent els canvia el cervell; l'espanyol esdevé una forma d'expressió activa d'aquest

JORNADES.

Converses Literàries a Formentor celebrades els dies 14, 15 i 16 d'aquest mes.

canvi i d'aquest imperi. La querella catalana els remet a l'origen històric del seu procés d'expansió. Perdudes totes les colònies, una a una, perduda la possibilitat d'influir políticament a l'Amèrica

l·latina. Arruïnats, la querella catalana els torna a un altre maldecap històric: la disputa peninsular que els remet als temps d'abans de la descoberta americana. La unió dinàstica d'Aragó i Castella, al segle XV, fou feta entre iguals. Eren dos regnes d'un poder polític i econòmic semblant. La descoberta geogràfica de Castella desnivella la balança de manera permanent. I aquest és el dilema històric: aquesta gent orgullosa de la seua llengua, gens amants de la llibertat, amb el llast d'un imperi que ja no posseeixen, saben molt bé el que es fan: impedir de totes passades la llibertat del que consideren una part del seu imperi: Catalunya.

